

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

**R. P. D. Thomæ Delbene Marvbiensis, Clerici Regvlaris,
Sacrae Theologiae Professoris ... De Immvnitae, Et
Ivrisdictione Ecclesiastica**

Bene, Thomas del

Lugduni, 1674

Prima probatio.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-98676](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-98676)

DUBITATIO XXXVII.

An ad eandem pœnas, & præcipuè Gregorij XIV. excommunicationem incurrendam, sufficiat, quod remota extractione, Iudex laicus solum iubeat, reum occidi in Ecclesia, & Ministri ibi eum occidant?

SECTIO I.

Dubitationis Resolutio.

SUMMARIUM.

- 1 Iudex laicus mandans reum solum occidi in Ecclesia, incurrit pœnas, & excommunicationem Constitutionis Gregorianæ, si Ministri illum ibi occidant.
- 2 Iudex laicus iubens occidi reum in Ecclesia, non solum facit præter, sed etiam contra Constitutionem.
- 3 In legem committit non solum qui contra eius verba, sed etiam qui agit contra mentem.
- 4 Certum est, quod is committit in legem, qui verba legis complectitur, & contra legis nititur voluntatem.
- 5 Recedere debemus à verbis legis ad hoc ut mentem seruemus, idque non solum quando mens, seu ratio legis est expressa, sed etiam quando non est expressa.
- 6 Mens, & ratio finalis Constitutionis Gregorianæ fuit reuerentia debita sacris templis, & sic indemnitas confugientium ad illa.
- 7 Maiorem offensionem in confugientes ad Ecclesiam præstat, qui iubet occidi, vel occidit in illis, quam qui extrahit ex illis.
- 8 Lex frequentioris usus causa aliquid decernens, casum minus frequentem non excludit, sed comprehendit.
- 9 Quis admitti non debet per aliam viam, quando per viam prohibetur illud facere.
- 10 Vbiunque etiam in odiosis, & pœnabilibus est eadem ratio, & omnimoda similitudo, debet esse eadem iuris dispositio, quia tunc non fit extensio, sed declaratio iuris.
- 11 Vbiunque est eadem ratio (licet non simus in eadem materia) fit idem casus formalis ex mente iuris.
- 12 Constitutio pœnalis non dicitur extendi, ubi extenditur ex mente eiusdem Constitutionis.
- 13 Lex licet prohibeat extensionem, tamen non remittit extensionem de similibus ad similia.
- 14 Similia sunt in quibus est eadem ratio, vel maior.
- 15 Vbiunque & in quacunque materia ratio legis locum habet, ibi etiam locum habet ipsa lex.
- 16 In his, quæ per rationem legis comprehenduntur, non dicitur fieri interpretatio extensiva, sed comprehensiva.
- 17 Lex pœnalis licet extendenda non sit de casu ad casum à paritate, vel maiori ratione, extendenda tamen est etiam quando agitur de censuris, quando alioquin redderetur elusoria.
- 18 Interdictum ciuitatis, ne remaneat elusorium, extenditur ad suburbana.
- 19 Glossa in Clem. 1. de sepult. & in cap. quamquam, de usuris in 6. extendit constitutionem illam odiosam de testamento ad Codicillos, & omnem vltimam voluntatem.

- 20 Excommunicatio lata contra confringentes, & spoliantes Ecclesiam extenditur contra comburentes.
- 21 Lex extendenda est quando primario est favorabilis, licet secundario sit odiosa.
- 22 Dispositio ex primario sine attendenda est.
- 23 Glossa in cap. si propter, de rescriptis in 6. vers. primi anni, Constitutionem illam fructus vmaturos Episcopo mortuo reseruantem appellat favorabilem, quia edita est in fauorem Episcopi, quauis redundet in damnum eorum, quibus fructus obuenire debebant.
- 24 Excommunicatio lata in Canone si quis suadente, licet pœnam contineat, non pœnalis, sed favorabilis est, atque ideo extendenda.
- 25 Leges latae pro defensione Immunitatis Ecclesiasticæ, etiam si pœnas infligant, favorabiles sunt, & inter priuilegia computari debent.
- 26 Reus dura in Ecclesia existit, non potest vinculis alligari, vel alio quocunque modo vexari.
- 27 Quotiescunque est opinio hinc, & inde probabilis, opinio illa amplexanda est, quæ facit pro Ecclesia, cum in dubio fauendum sit Ecclesie.

Respondetur ex dictis affirmatiuè: atque ita docent Naldus in annotationibus practiis ad Ius Canon. cum, fol. 61. Ioan. Maria Nouarius tract. de elect. fori, tom. 2. p. 2. q. 14. Paulus Squillante tract. de obligat. cleric. part. 5. dub. 14. n. 90. vbi testatur, ita etiam fuisse obseruatum in facti contingentia.

Prima Probatio.

Probatur primò; quia sic, & præcipuè, fit contra Constitutionem Gregorij XIV. in qua de facto excommunicantur attentantes facere aliquid præter, vel contra formam ipsius Constitutionis, quæ cum statuatur confugientes ad Ecclesiam immunitate gaudere, Iudex iubens ibi reum occidi, & ministri ibidem occidens, videtur non solum præter, sed contra Constitutionem (& præcipuè) attentare, & operari: ergo, &c.

Secunda Probatio.

Secundò probatur; quia in legem committit, non solum qui contra eius verba, sed etiam (& magis) qui contra mentem facit, vt habetur in l. non dubium, Cod. de legib. docent ibi Bartol. & alij Iuristæ communiter. Item & vt habetur ex regula iuris, certum 88. lib. 6. ibi: Certum est, quod is committit in legem, qui verba legis complectitur, & contra legis nititur voluntatem, docent ibi Gloss. Dynus, Pechæus, & alij communiter, quos sequitur Thom. Vallascus tom. 1. alleg. 67. num. 41. Item, & vt habetur ex l. scire, ff. de legi. l. non aliter, ff. de legat. 3. l. nominis, & rei, §. verbum ex legibus, ff. de verbor. signific. & tradunt Surdus decis. 35. num. 14. Ferrerius in constit. Cathol. gloss. 4. m. 66. & alij communiter. Quod ad id verum est, vt dixerit Bald. in dist. l. scire, Bartol. in l. cum mulier, ff. solut. matrim. Iason in l. iuris gentium, §. ait Prator, num. 15. de pactis, Abb. consil. 1. num. 7. volum. 1. & Bartholomæus Humada in schol. ad gloss. Lopez leg. 57. tit. 5. part. 1. gloss. 2. num. 7. quod recedere debemus à verbis legis, ad hoc vt mentem seruemus (idque non solum, quando mens, seu ratio legis est expressa, sed etiam quando non est expressa: ergo cum mens, & ratio finalis Constitutionis Gregorianæ fuerit (vt patet etiam ex ipso contextu) reuerentia debita sacris Templis, & sic indemnitas confugientium ad illa, dicendum est, ad hoc vt Constitutionis dictæ mens, seu intentio, & ratio seruetur, quod licet verba Constitutionis dirigantur in extrahentes, interpretanda tamen (& à fortiori) sint in occidi iubentes